

Tabel 1 Interventies technisch lezen

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Klinkende Klanken en Lollige Letters & Vrolijke Verhalen en Wonderlijke Woorden	Van Otterloo et al., 2009	Experimentele groep: specifieke training op foneembewustzijn en letterkennis. Controlegroep: niet-specifieke training op morfologie, syntax en woordenschat	Nagaan welke therapie de beste resultaten naar voor bracht bij kinderen met een familiaal risico op dyslexie	Nederlands	48 kinderen met een gemiddelde leeftijd van 5; 11 jaar	Ouder(s)	Foneembewustzijn, letterkennis, morfologische vaardigheden (+ lezen en spelling in 1 ^e graad)	De experimentele groep vertoonde meer vooruitgang op foneembewustzijn. De verschillende trainingen leidden niet tot significante groepsverschillen bij lezen en spelling. Bij de experimentele groep waren er minder kinderen die nog onder de 10 scoorden voor woordherkenning.
Read Well programma	Jitendra et al., 2004	2 experimenten met hetzelfde programma dat systematische, expliciete instructie op fonologisch bewustzijn, fonetiek, vloeiendheid, woordenschat en begrip bevat.	Remediëren van kinderen in het tweede of derde leerjaar die lezen op niveau van het eerste leerjaar	Engels	Experiment 1: 7 kinderen uit eerste, tweede en derde leerjaar Experiment 2: 5 kinderen uit het tweede en derde leerjaar met Engels als tweede taal	Leerkracht	Vloeiendheid, letterbegrip, decodering, fonologisch bewustzijn, woordaccuraatheden en begrip	We kunnen afleiden uit beide experimenten dat de leesvaardigheden verbeteren, ook bij de therapieresistente kinderen en kinderen met Engels als tweede taal. Bij verdere metingen behielden de kinderen hun vooruitgang. Er is ook vooruitgang geboekt bij spelling.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Phonics Chapter Books of Cuentos Fonicos series	Menzies et al., 2008	Bestaand programma dat gebruikt wordt op school + nadruk op expliciete en systematische instructie op fonemisch bewustzijn en fonetiek	Het verbeteren van de leesprestaties in het eerste leerjaar door het gebruik van evidence-based strategieën ingebed in het bestaande schoolprogramma.	Engels en Spaans	42 kinderen uit het eerste leerjaar met een gemiddelde leeftijd van 6;3 jaar	Leerkracht+paraprofessionelen	Fonologisch bewustzijn, decoderen en vloeiendheid, lezen, letterkennis en foneem-grafeemkoppeling	90% van de kinderen haalden resultaten boven verwachting aan het einde van het eerste leerjaar. 75% van de therapieresistente kinderen maakten zoveel vooruitgang dat ze nu klaar waren voor speciale educatie. De kinderen at-risk haalden een gevorderd niveau of zelfs beter dan eind eerste leerjaar. Ook kinderen die dit niveau niet haalden, hadden ook een vooruitgang gemaakt die ze niet met normale instructie zouden verwerven.
Peer-mediated Intervention	Hofstader-Duke et al., 2011	Interventie die focust op lezen met behulp van peers en beloningen	Verbeteren van de vloeiendheid in spraak bij kinderen uit het eerste leerjaar	Engels	1 kind in het eerste leerjaar met een leeftijd van 7 jaar	Tutors (peers)	Accuraatheid bij het lezen (aantal correcte woorden en fouten)	Er werd vooruitgang gevonden bij het lezen, zowel bij het aantal correcte woorden als het verminderen van fouten. Zelfs na de interventie bleef de vooruitgang bestaan, ook voor niet aangeleerde woorden.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Trophies of Troteos	Gyovai et al., 2009	Training die fonologische en fonetische vaardigheden aanleert op een expliciete, directe en systematische manier	Aanleren van de voorbereidende leesvaardigheid en	Engels en Spaans	11 kinderen uit de kleuterklas met een gemiddelde leeftijd van 5 jaar en 1 kind uit het eerste leerjaar met een leeftijd van 6 jaar	Leerkracht	Vloeiendheid bij foneemsegmentatie en nonsenswoorden, foneem-grafeemkoppeling, letter- en woordherkenning en fonologisch bewustzijn	Bepaalde kinderen toonden onmiddellijk en grote vooruitgang, bij anderen ging het eerder geleidelijk. Er waren ook kinderen die niet veel vooruitgang vertoonden en als therapieresistent bestempeld werden. Er werd een positief effect gevonden op foneemsegmentatie en vloeiendheid van nonsenswoorden.
Response Reading Instruction	Denton et al., 2010	Directe, expliciete instructie in fonetische vaardigheden en strategieën voor het lezen van teksten	Vaststellen of deze interventie effectief is wanneer deze ingebed wordt in verschillende schoolprogramma's	Engels	422 kinderen uit het eerste leerjaar die at-risk waren voor ernstige leesmoeilijkheden	Leerkracht	Foneem-grafeemkoppeling, lezen van woorden (accuraatheid en vloeiendheid), fonologisch bewustzijn, begrip en spelling.	Kinderen die de RRI-training hadden gekregen presteerden beter op vlak van fonologisch bewustzijn, lezen van woorden en spelling. 91% van hen haalden de criteria voor het lezen van woorden. Bij de controlegroep haalde 75% deze criteria.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
PALS-programma (peer-assisted learning strategies)	Calhoon et al., 2007	Peer-gemedieerde interventie bij vroege geletterdheid	Het effect nagaan van een peer-gemedieerd leesprogramma op de leesvaardigheid en	Engels	76 kinderen uit het eerste leerjaar	Leerkracht en leerlingen	Vloeiendheid bij het lezen van nonsenswoord en en letters, foneemsegmentatie	PALS-studenten hadden gemiddeld een significant grotere groei, behalve bij lettervloeiendheid. Het programma hielp zowel kinderen die vaardig waren in het Engels als voor hen die nog Engels leerden. Ook zorgde het programma voor meer plezier bij het lezen.
ERI(Early Learning Instruction) van Scott Foresman	Musti-Rao et al., 2007	baseert zich op de fonologisch bewustzijn en het alfabetische principe	Het verbeteren van belangrijke leesvaardigheid en bij kleuters die een risico lopen op leesproblemen	Engels	8 kinderen met een leeftijdsrange van 5;3 jaar tot 6;11 jaar	Leerkracht + onderzoeker	Vloeiendheid bij foneemsegmentatie en nonsenswoord en, letterkennis en foneem-grafeemkoppeling	Vroege leesvaardigheden kunnen worden aangeleerd aan kleuters. Deze training kan de leesstatus van kinderen at-risk verbeteren. Er werd een aanzienlijke vooruitgang gezien bij de foneemsegmentatie. Alle kinderen waren in staat om de klanken te identificeren bij nonsenswoorden.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Phonological awareness lesson program (Ball & Blachman, 1991) & 5-step reading program (Blachman, 1987)	Blachman et al., 1999	Een training op foneembewustzijn in de kleuterklas + een systematische, expliciete instructie op het alfabet en letterkennis	Het ontwikkelen van fonologisch bewustzijn en woordherkenningsvaardigheden	Engels	159 kinderen uit de kleuterklas en 128 kinderen uit het eerste leerjaar	Leerkracht + assistenten	fonologisch bewustzijn, letterkennis, foneem-grafeem-koppeling, lezen en spellen, woordherkenning, foneem-segmentatie en decoderen	Kleuter: kinderen uit de experimentele groep overtroffen de controlegroep voor fonologisch bewustzijn (FB), letterkennis (LK), foneem-grafeem-koppeling (FGK), lezen en beginnend spellen. Eerste leerjaar: ook hier overtrof de experimentele groep de controlegroep voor FB, LK, FGK en woordherkenning. Voor spelling werden er geen verschillen gevonden tussen de beide groepen, wel als men de zwakke met sterke spellers vergeleek. Follow-up (eind 2 ^e leerjaar): De experimentele groep behield hier het voordeel. Er waren betere resultaten voor lezen, significant tussen sterke en zwakke lezers.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Klinkende Klanken en Lollige Letters	Van Otterloo, Van der Leij, & Henrichs, 2009	Thuis-programma dat oefent op foneembewustzijn en letterkennis	Nagaan of de training effect had op de leesvaardigheid en bij kinderen met een familiaal risico op dyslexie	Nederlands	57 kinderen met een leeftijd van 5 of 6 jaar met een familiaal risico op dyslexie	Ouder(s)	Woordherkennung, leesvloeiendheid, foneembewustzijn, spelling, letterkennis en benoemen	Er werden significante resultaten gevonden voor zowel foneembewustzijn als voor letterkennis, sterk significant voor letterkennis en licht significant voor foneembewustzijn. De training zorgde niet voor betere resultaten bij lezen en spelling in het eerste leerjaar.
Tutor training	Vadasy et al., 2000	Een leestherapie gebaseerd op fonologische principes. Tutors zorgden voor instructie over fonologische vaardigheden, foneem-grafeemkoppeling, decoderen, schrijven, spelling en lezen.	Effect van tutoring nagaan bij een fonologische training bij kinderen met een risico op leerstoornissen	Engels	46 kinderen uit het eerste leerjaar die een risico lopen op een leerstoornis	Leerkracht + tutor (ouders)	Woordenschat, benoemen, woordsegmentatie, spelling, schrijven, lezen, woordherkennung en leesvloeiendheid.	De sterkste leeseffecten werden gevonden op vlak van fonologische leesvaardigheden, gevolgd door woordherkenning en leesvloeiendheid. 1 jaar na de behandeling had de experimentele groep nog steeds een voordeel bij fonologische leesvaardigheden en spellen van regelmatige woorden.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Kaarten lezen met hoogfrequent e woorden (Graham, Harris, & Loynachan, 1993, 1994)	Berninger et al., 1999	Training waarbij er connecties gemaakt worden tussen het gesproken en het geschreven woord via een woord-, subwoordinstructie of combinatie van beiden	Nagaan welke training het meest effectief was om de foneem-grafeemkoppeling en woordherkennng te beheersen.	Engels	48 kinderen uit het eerste leerjaar	Tutors (psychologiestudenten)	Woordenschat, begrip, fonologische deletie, foneemsegmentatie, woorden lettercoderingtaak, benoemen en lezen	De subwoordconditie haalde significant betere resultaten ten opzichte van de andere condities. Getrainde woorden werden vlotter gelezen dan niet-getrainde. We kunnen niet van een transfer spreken. De kinderen reageerden ook beter op de subwoordconditie dan op de andere. Alle condities toonden wel vooruitgang.
Word Building	McCandliss et al., 2003	Instructie waarbij met progressieve minimale contrasten wordt gewerkt	De leesvaardigheid en nagaan van kinderen met ondermaatse decodeervaardigheden na training	Engels	38 kinderen met een leeftijd van 7 tot 10 jaar die het eerste leerjaar voltooid hadden, maar nog steeds leesproblemen vertoonden	Tutors (studenten)	Woordenschat, decodeervaardigheden, lezen (hoogfrequente en pseudoworden), begrip en fonematisch bewustzijn	Er werd significant meer vooruitgang gevonden bij fonematisch bewustzijn, decoderen en begrip voor de experimentele groep.

Naam programma	Auteur(s)	Soort interventiestudie	Doel	Taal	Proefpersonen	Trainer	Onderdelen van testing	Effectiviteit
Letter-Sound Instruction	Foorman et al., 1991	Leestraining met foneemsegmentatie en foneemblending	Meer accuraat lezen en spellen verkrijgen bij regelmatige en onregelmatige woorden.	Engels	80 kinderen uit het eerste leerjaar	Leerkracht	Lezen, foneemsegmentatie en spelling	Er zijn significante verschillen in vooruitgang tussen de experimentele groep en de controlegroep voor lezen en spelling. De experimentele groep maakte veel minder fouten zowel bij regelmatige als onregelmatige woorden. De positieve effecten bleven aangehouden na het eerste leerjaar.
Targeted Reading Intervention	Vernon – Feagans et al., 2012	Tweewekelijkse coaching bij kinderen die moeite hebben met lezen via individuele instructie	Een efficiënte en effectieve manier vinden om vlug verbetering te verkrijgen bij het aanvankelijk lezen	Engels	276 kinderen uit de kleuterklas en het eerste leerjaar	Leerkracht + leestrainer	Woordidentificatie, voorbereidende leesvaardigheden: auditieve en visuele discriminatie en analyse, fonologisch bewustzijn en vloeïendheid	Leerlingen met een tragere verwerkingssnelheid en beter fonologisch bewustzijn hadden meer voordeel bij deze interventie. Er werd verbetering gevonden bij de woordidentificatie, maar niet bij de voorbereidende leesvaardigheden.